

Сегодня монарх — живое свидетельство того, что кроме партий и политических интересов существуют еще государство и народ. Монархи не связаны узкими политическими обязательствами и не становятся на чью-то сторону. Монарх должен быть на стороне своего народа и интересов всей страны, играть консолидирующую, объединяющую роль [3, с. 85]. А в эпоху политической борьбы, политических шоу и карнавалов, во времена всепоглощающей плоской болтовни, быть символом единства и моральным авторитетом — дело весьма важное.

Список использованных источников

1. Баглай М. В., Конституционное право зарубежных стран: Учебник для вузов / Под общ. ред. чл.-корр. РАН, проф. М. В. Баглая, д. ю. н., проф. Ю. И. Лейбо и д. ю. н., проф. Л. М. Энгина. — М.: Норма, 2004. — 832 с.
2. Akhilesh Pillalamarri. Why Monarchies Are Still Relevant and Useful in the 21st Century / Akhilesh Pillalamarri // The Diplomat. — 2014. — June 24. — P. 46.
3. А.Баумейстер. Монархічна ідея... як шлях до демократії / А. Баумейстер // День. — 2017. — № 79. — С. 85.

Ключевые слова: форма правления, монархия, республика, монарх, правитель.

Научный руководитель: к.ю.н., ассистент Дзевелюк М. В.

Трушкіна Анна Дмитрівна

студентка 1-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Актуальність обраної теми полягає в тому, що саме дослідження функцій і завдань, покладених на державу, їх історичне порівняння та аналіз, а також практичне використання набутих теоретичних знань може стати поштовхом до побудови Української держави як сучасної держави громадянського суспільства, яка відповідатиме глобалізаційним реаліям сьогодення. Дослідженням функціональної характеристики сучасної держави займалися такі вчені, як Джураєва О. О., Дзевелюк М. В., Оборотов Ю. М., Серебро М. В. та інші.

Функції сучасної держави — це нормативно закріплені в національному та міжнародному законодавствах постійні легітимні напрямки її діяльності, обумовлені об'єктивними потребами суспільства, які

виражають і конкретизують соціальне призначення держави. Функції держави перебувають в залежності від історичних етапів її розвитку, з плином часу трансформуються і перетворюються на інші.

Функціонування держави є більш широким поняттям порівняно з функціями держави, оскільки охоплює ширше коло діяльностей держави, навіть тих, які не мають статусу функцій [5, с. 175].

Поняття «функції держави» не слід також ототожнювати з поняттям «функції державної влади». Так, вони є тісно пов'язаними, адже метою діяльності державної влади є здійснення функцій держави, проте державна влада може мати власні цілі й завдання й намагатися видати їх за функції держави, якими вони насправді не є [6, с. 438].

Основні ознаки функцій держави: вони є обов'язковими елементами держави, без яких вона не може існувати; вони не є статичними, перебувають у постійному розвитку; через функції держави розкривається її сутність; функції держави надають їй діям практичної спрямованості [7, с. 140].

Загальноприйнятим вважається розподіл функцій держави за соціальною значущістю на основні (мінімальні) й неосновні (додаткові). Мінімальними функціями держави є ті, які, по-перше, є необхідними для її виживання; по-друге, виражають схильність до глобалізації; по-третє, не можуть бути делеговані недержавним органам і утворенням [5, с. 97]. До таких функцій належать: оборонна, правоохоронна, економічна функції та функція підтримання зовнішніх відносин. У цьому контексті слід відзначити, що реалізація мінімальних функцій є особливо важливою на стадії запобігання негативним явищам і формує превентивну функцію [2, с. 235]. Наприклад, оборонна функція являє собою запобігання небезпеці з боку інших держав; правоохоронна — запобігання порушенням прав людини; економічна — профілактику нестабільності грошової одиниці й економічних криз загалом.

Інші функції держави є додатковими. До них можна віднести, наприклад, соціальну функцію, яка прямо пов'язана зі становленням права людини на гідний рівень життя. Варто сказати, що офіційне визнання, нормативне закріплення і розвиток цього права відбувалися в складних історичних умовах [7, с. 148].

Важливою функцією сучасної держави є також міграційна. Державні заходи в сфері міграційної політики поділяються на два типи: ті, що спрямовані на обмеження міграції, та ті, що навпаки, активно стимулюють мігрантів, надаючи їм певні пільги (тимчасове грошове утримання, зменшення кількості податків тощо). Прикладами держав, які дотримуються останнього типу політики, є Канада, Австралія, Нова Зеландія. Водночас в Україні чіткої міграційної політики поки що не існує, хоча певні заходи в цьому напрямку вже розпочалися.

Інноваційна функція визначає стратегії розвитку держави, введення інновацій в різних сферах суспільного життя, перехід до більш

вигідних (в тому числі й екологічно) методів виробництва, забезпечення конкурентоспроможності національних підприємств на світовому ринку [6, с. 438].

Інформаційна функція держави обмежується забезпеченням гарантій інформаційної безпеки. Основними напрямками здійснення цієї функції є прийняття законодавства, яке регулює відносини в інформаційній сфері, нагляд за дотриманням прав і свобод людини і громадянина, пов'язаних з інформацією, та забезпечення інформаційного суверенітету держави [1, с. 322].

Недооціненим є значення ідеологічної функції, яка також притаманна сучасній державі й здебільшого направлена на розробку та реалізацію певних ідеалів в різних сферах діяльності держави. В сучасних умовах нестабільної фінансово-кредитної системи велике значення має також боргова функція [7, с. 438].

Велике значення має також функція співробітництва і взаємодопомоги, реалізація якої здійснюється шляхом створення міжнародних організацій і об'єднань (ООН, СОТ, СНД, Африканський Союз тощо). Найпоширенішими аспектами взаємодопомоги є міждержавні кредити і позики, інвестиції, спільні проекти тощо [1, с. 328].

Однією з найважливіших серед зовнішніх функцій держави (таких, як зовнішньополітична, зовнішньоекономічна, зовнішньосоціальна, зовнішньокультурна тощо) є інтеграційна функція, яка визначає основні напрями міжнародного співробітництва, розвитку рівноправних економічних, політичних, культурних й інших відносин. Головною метою здійснення цієї функції є узгодження національних інтересів конкретної держави та загальних інтересів світового співтовариства, а також об'єднання зовнішніх зусиль для ефективного вирішення загальнозначущих проблем в галузях, наприклад, екології, боротьби з безробіттям, голодом, тероризмом, наркозалежністю тощо.

Останнім часом спостерігається взаємне наближення і взаємопроникнення зовнішніх і внутрішніх функцій держави. Усі сучасні держави мають загальні функції, що здійснюються як на території цієї держави, так і за її межами. Також треба зауважити, що внутрішня політика держави не може суперечити нормам міжнародного права, а зовнішня політика є логічним відображенням внутрішньої [4, с. 108]. Яскравим прикладом функції, яка раніше вважалася внутрішньою, а зараз має статус зовнішньої, може бути екологічна функція. Так, зараз усі держави несуть відповідальність за свою екологічну політику перед світовим співтовариством, а проблема захисту довкілля вже давно є проблемою міжнародного рівня.

Через це злиття зовнішніх і внутрішніх функцій держави деякі сучасні вчені висувають думки про існування однієї, генеральної функції, яка полягає в створенні умов для нормального функціонування громадянського суспільства. До цих умов належать: 1) природні – забезпечення і захист права на життя, здоров'я, безпечне

довкілля тощо; 2) економічні — право на приватну власність; 3) політичні — право на участь в управлінні державою; 4) соціальні та культурні — свобода віри, слова, совісті; право на освіту, працю тощо [3, с. 108].

Можна зробити висновок, що в сучасній державі існує велика кількість функцій, які спрямовані на забезпечення нормальної діяльності й розвитку суспільства в найрізноманітніших сферах. З часом деякі функції держави змінюються, деякі зникають, і на їх місці з'являються нові, більш пристосовані до умов конкретного історичного періоду. Серед нових функцій сучасних держав можна виділити інноваційну, соціальну, інформаційну, міграційну, інтеграційну функції та функцію співтовариства. Нещодавно також було введено поняття генеральної, «надфункції», яка поєднує в собі ознаки усіх найважливіших функцій держави. Я вважаю цю концепцію цікавою і погоджуюсь з нею, адже в сучасному світі межі між окремими функціями поступово зникають, й усі вони мають на меті забезпечення існування громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / [Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.] ; за ред. Ю. М. Оборотова. — Одеса : Фенікс, 2012. — 492 с.
2. Батан Ю. Д. Вплив превентивного механізму права на неправомірну поведінку / Ю. Д. Батан // Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : монографія / за ред. О. В. Козаченка, Є. Л. Стрельцова. — Миколаїв: Ліон, 2016. — С. 625–642.
3. Джураєва О. О. Генеральна функція держави / О. О. Джураєва // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. — 2004. — Вип. 22. — С. 108.
4. Дзевелюк М. В. Еволюція функцій сучасної держави / М. В. Дзевелюк // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2016 р., м. Одеса) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. — Одеса : Юридична література, 2016. — С. 107–109.
5. Дзевелюк М. В. Традиції та новації в розвитку функцій сучасної держави: дис. канд. юр. наук : 12.00.01 / М.В. Дзевелюк. — Одеса, 2017. — 209 с.
6. Креативність загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / [Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.] ; за ред. Ю. М. Оборотова. — Одеса : Фенікс, 2015. — 488 с.
7. Серебро М. В. Сучасна держава як цінність: загальнотеоретичне дослідження : дис. канд. юр. наук : 12.00.01 / М.В. Серебро. — Одеса, 2017. — 200 с.

Ключові слова: функції держави, сучасна держава, мінімальні функції, додаткові функції, генеральна функція.

Науковий керівник: к.ю.н., асистент Дзевелюк М. В.